

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

DOSTĘP DO UCZELNI DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

BUDOWA ŚWIADOMOŚCI W SZKOLNICTWIE WYŻSZYM WEDŁUG MODELU O4

Projekt ATU – Dostęp do uczelni dla osób z niepełnosprawnościami

Nr referencyjny 2019-1-BG01-KA203-062530

**VARNA FREE
UNIVERSITY**

**MASARYK
UNIVERSITY**

**Consiglio
Nazionale delle
Ricerche**

RAPIV

Wolny Uniwersytet w Warnie „Chernorizets Hrabar” (WUW)

Uniwersytet Masaryka (UM)

Krajowa Rada ds. Badań Naukowych (KRBN)

Fundacja „Instytut Rozwoju Regionalnego” (FiRR)

Regionalna Agencja Przedsiębiorczości i Innowacji – Warna (RAPIW)

Październik 2021

Spis treści

Skróty i słownik pojęć	4
Zakres dokumentu	5
Wprowadzenie	5
Zdefiniowanie etapów metodologicznych	6
1. Analiza zadań	7
KROK 1: Identyfikacja grup docelowych	8
KROK 2: Identyfikacja potrzeb szkoleniowych	9
2. Wymiana doświadczeń	16
KROK 3: Identyfikacja dobrych praktyk w zakresie szkoleń uświadamiających od partnerów projektu	17
KROK 4: Ocena DP zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami	19
3. Projektowanie modelu szkoleniowego	21
KROK 4: Lista umiejętności i wiedzy odpowiednich dla modeli szkoleniowych	21
KROK 5: Opracowanie modułów szkoleniowych	22
KROK 6: Projektowanie i opracowywanie materiałów szkoleniowych	34
KROK 7: Badania pilotażowe	35
KROK 8: Ocena wyników	36
KROK 9: Weryfikacja i finalizacja modelu szkoleniowego	37
Wnioski	38
Kluczowe pojęcia i definicje	39
Bibliografia	41

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Skróty i słownik pojęć

1. **KRBN** – Consiglio Nazionale Delle Ricerche – Krajowa Rada ds. Badań Naukowych
2. **CRPD** – Konwencja o prawach osób z niepełnosprawnością
3. **EU-SILC** – Statystyki Unii Europejskiej dotyczące dochodów i warunków życia
4. **FIRR** – Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego
5. **SW** – Szkoła Wyższa
6. **WI** – Rezultat intelektualny
7. **PW** – Partner Wiodący
8. **DP** – Dobra Praktyka
9. **UM** – Uniwersytet Masaryka
10. **RAPIW** – Regionalna Agencja Przedsiębiorczości i Innowacji – Warna
11. **ONZ** – Organizacja Narodów Zjednoczonych
12. **WUW** – Wolny Uniwersytet w Warnie „Chernorizets Hrabar”
13. **WHO** – Światowa Organizacja Zdrowia

Zakres dokumentu

Jednym z działań planowanych do podjęcia w trakcie realizacji projektu ATU jest opracowanie modelu systemu budowania świadomości w Szkołach Wyższych (SW). Model budowania świadomości w SW umożliwi partnerom projektu ATU dostarczenie pracownikom SW podstawowej wiedzy na temat umiejętności, potrzeb, tego, co może powodować bariery i ograniczenia, w celu zapewnienia równych szans studentom z niepełnosprawnością.

Niniejsze wytyczne zostały opracowane przez Regionalną Agencję Przedsiębiorczości i Innowacji – Warna (RAPIW).

Zawierają one kryteria, które model musi spełnić i określają kroki, które należy podjąć.

Określone są w nich odpowiedzialność i obowiązki Partnerów Projektu oraz zarys oczekiwanego wkładu ze strony każdego z partnerów.

Wprowadzenie

Projekt ATU „Dostęp do uczelni dla osób z niepełnosprawnością” jest finansowany w ramach Programu KE Erasmus+, Akcji 2 Strategiczne Partnerstwa dla Szkolnictwa Wyższego.

Głównym celem projektu jest opracowanie kompleksowego i adaptowalnego modelu systemu usług wsparcia dla studentów z niepełnosprawnością na uczelniach w krajach europejskich.

Model zawiera następujące elementy:

- Tworzenie modelu listy usług wsparcia – obszernej ustrukturyzowanej listy, odpowiadającej różnym potrzebom, określonego rodzaju i stopniowi niepełnosprawności, wymaganemu modelowi zastosowania itp.;
- Model budowania świadomości wśród pracowników SW różnego typu (akademickich, administracyjnych itp.) – w tym metodyka budowania świadomości oraz elastyczne modele programów kształcenia.
- Opracowanie metodyki wdrażania usług wsparcia w SW w oparciu o intensywne testowanie proponowanych modeli usług w każdym kraju partnerskim.

Niniejszy dokument przedstawia główne kroki i metodologię opracowania modelu budowania świadomości, w tym opracowania Modelu Treningu Świadomości, dostosowanego do potrzeb różnego rodzaju personelu.

Zdefiniowanie etapów metodologicznych

Procesy projektowania są zawsze podzielone na etapy i fazy, aby upewnić się, że kontrole i testy są przeprowadzane we właściwym czasie, aby uniknąć długich i kosztownych, czasochłonnych modyfikacji na samym końcu.

Cały proces tworzenia modeli szkoleniowych można podzielić na poszczególne, kolejne kroki:

Krok	Działania
Analiza zadań	1. Identyfikacja grup docelowych 2. Identyfikacja potrzeb szkoleniowych grupy docelowej 3. Identyfikacja DP przez PP (Partnerów Projektowych)
Projektowanie modeli szkoleniowych	1. Lista umiejętności i wiedzy odpowiednich dla modeli szkoleniowych 2. Opracowanie modułów szkoleniowych 3. Projektowanie i opracowywanie materiałów szkoleniowych dla konkretnych szkoleń 4. Pilotażowe badanie modeli szkoleniowych 5. Ocena wyników 6. Weryfikacja i finalizacja modeli szkoleniowych

1. Analiza zadań

Przed przystąpieniem do zadania opracowania modelu podnoszenia świadomości niezbędna jest dobra znajomość potrzeb i dostępnych usług wsparcia dla studentów z niepełnosprawnością.

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w Europie od 6 do 10 na 100 osób to osoby z niepełnosprawnością, co daje w sumie około 135 milionów osób.

Wiele polityk, zwłaszcza związanych ze strategią „Europa 2020”, zostało opracowanych m.in. w celu zachęcenia obywateli do zdobywania wyższego wykształcenia. Jeden z omawianych obszarów dotyczy grup defaworyzowanych, w tym osób z niepełnosprawnością.

Jak pokazują badania na ten temat (dane Eurostatu), liczba studentów z niepełnosprawnością wzrosła, zwłaszcza w niektórych krajach, ale jest ona znacznie niższa niż w populacji ogólnej. Z najnowszych dostępnych danych wynika, że w Europie pierwszy i drugi etap szkolnictwa wyższego osiągnęło 29,4 % osób z niepełnosprawnością w wieku od 30 do 34 lat, a 43,8 % osób bez niepełnosprawności¹.

Dane te oczywiście różnią się w zależności od kraju. Cel strategii „Europa 2020” polegający na zwiększeniu odsetka osób w wieku od 30 do 34 lat z wykształceniem wyższym lub równoważnym do co najmniej 40% nie został jeszcze osiągnięty w wielu krajach UE.

Nadal brak jest oficjalnych danych na temat innowacyjnych usług dla studentów z niepełnosprawnością, zapewnianych przez uczelnie. Z tego powodu PP opracował Ankieta na temat usług wsparcia dla studentów z niepełnosprawnością wśród SW w ramach działań Rezultatu 2 w celu opracowania listy modeli usług wsparcia, obejmującej uporządkowaną, posortowaną listę standardowych i innowacyjnych usług, które są i mogą być świadczone, wraz z ich szczegółowymi opisami (potrzeby, na które odpowiadają, docelowy użytkownik, warunki zastosowania itp.).

Ankieta została wykorzystana do zgromadzenia informacji o usługach wsparcia dostępnych w Europie i poza nią w obszarach: architektonicznym, cyfrowym,

¹ Statystyki Unii Europejskiej dotyczące dochodów i warunków życia – 2018,

<https://www.disability-europe.net>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

informacyjno – komunikacyjnym, zajęciach dydaktycznych, podstawach prawnych i innych, takich jak: ewakuacja, szkolenia i świadomość. Zgromadzono również podstawowe informacje o uczelniach, biorąc pod uwagę liczbę studentów z niepełnosprawnością oraz specyfikację i liczbę przepisów.

W efekcie powstała lista Usług wsparcia, którą można dostosować do potrzeb SW.

KROK 1: Identyfikacja grup docelowych

Główne grupy docelowe to pracownicy SW, świadczący usługi dla studentów z niepełnosprawnością oraz stron zainteresowanych na poziomie lokalnym i regionalnym:

Kadrę SW można dalej podzielić na trzy typy:

a) Pracownicy uczelni:

- kadra naukowa (profesorowie, badacze, wykładowcy);
- personel administracyjny (personel wsparcia, techniczny itp.);
- kierownictwo.

b) Zainteresowane strony na poziomie lokalnym i krajowym:

- Organy odpowiedzialne za politykę i ustawodawstwo dotyczące szkolnictwa wyższego;
- Osoby przygotowujące polityki i decyzje w SW;
- Lokalne Organy administracji i inne lokalne zainteresowane strony;
- Agencje i organizacje pozarządowe, działające na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Aby dotrzeć do grup docelowych, działania komunikacyjne są podejmowane zgodnie z ogólnym planem komunikacji projektu, mającym na celu podniesienie świadomości społecznej w związku z wykonywaną pracą oraz rozpowszechnianie ustaleń, wyników i innowacyjnych kwestii, które zostaną poruszone w czasie trwania projektu.

KROK 2: Identyfikacja potrzeb szkoleniowych

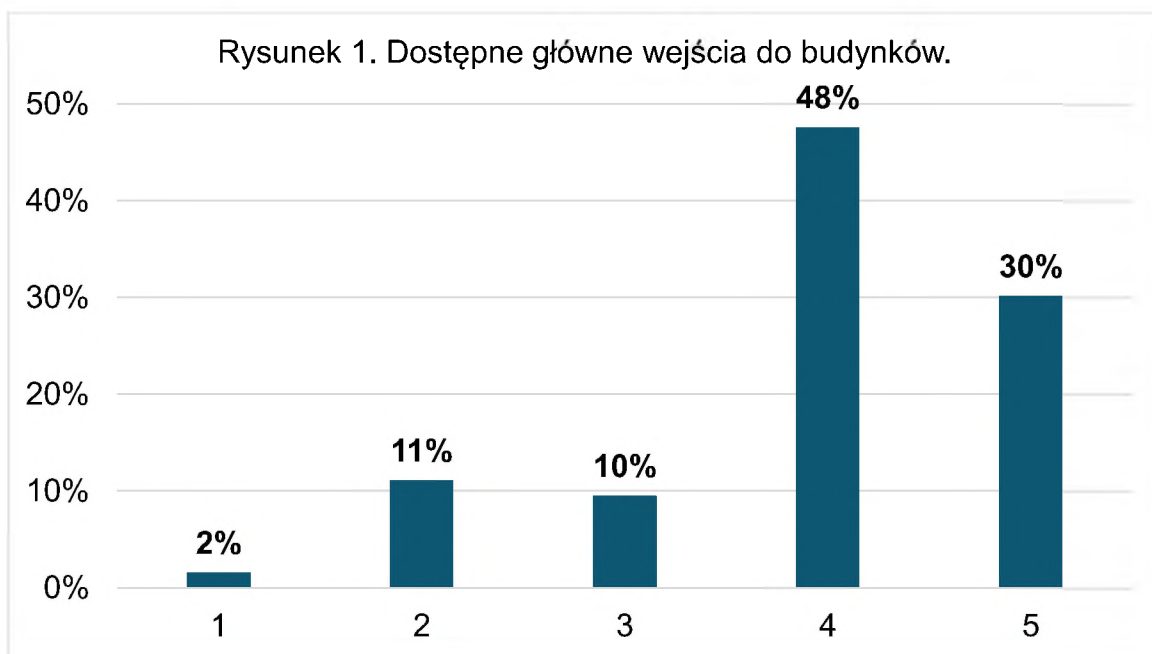
W ramach projektu ATU przeprowadzono ankietę wśród 63 uczelni z 13 krajów. Podjęto starania o uzyskanie informacji o usługach wsparcia dostępnych w Europie i poza nią w obszarach: architektonicznym, cyfrowym, informacyjno – komunikacyjnym, zajęciach dydaktycznych, podstawach prawnych i innych, takich jak ewakuacja, szkolenia i świadomość.

Zgodnie z wynikami ankiety, przeprowadzonej w związku z opracowaniem listy Modeli Usług Wsparcia, największymi wyzwaniami, związanymi z dostępnością dla studentów z niepełnosprawnością są:

1. Dostępność architektoniczna

Fakt, że uczelnie nie są jeszcze w pełni dostępne dla studentów z niepełnosprawnością:

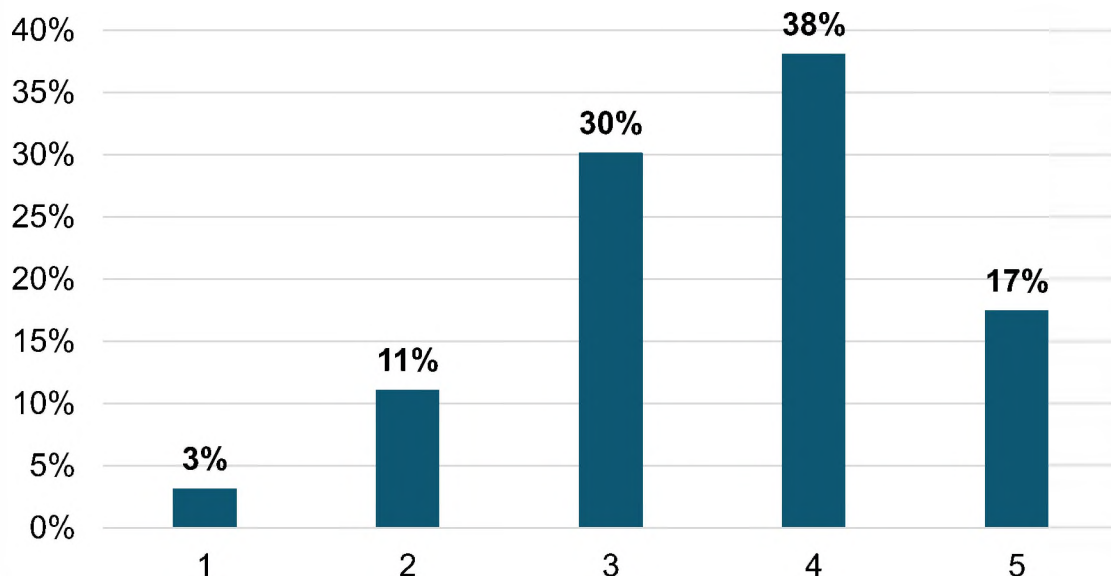
- 11% badanych uczelni wskazuje, że **mniej niż połowa ich wejść jest przystosowana dla osób ze szczególnymi potrzebami**, a 10% twierdzi, że połowa ich wejść jest dla nich dostępna;

- 11% uczelni posiada mniej niż połowę zaadaptowanych sal. 3% uczelni twierdzi, że spełnia to kryterium tylko w niewielkim stopniu lub wcale;

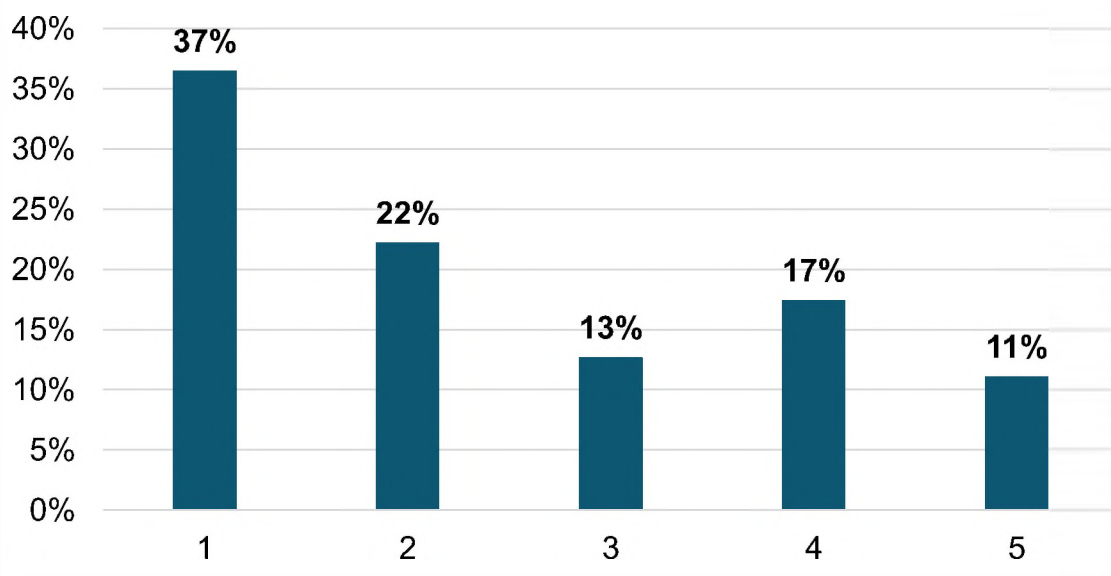

Rysunek 2. Sale wykładowe i gabinety egzaminacyjne wolne od barier architektonicznych.

- Tylko 11% uczelni ocenia swoje przystosowanie do **posługiwania się alfabetem braille'a** na najwyższym poziomie;

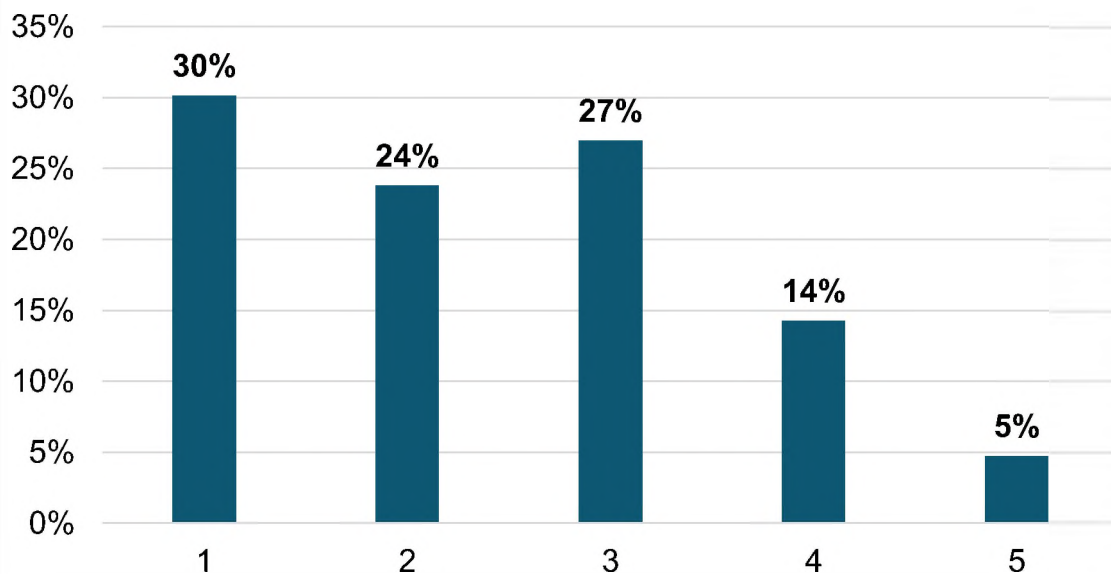
Rysunek 3. Etykiety w alfabecie Braille'a, m.in. w salach wykładowych.

- **Kontrastowe lub dotykowe oznaczenia powierzchni** są stosowane w dużym stopniu (ponad połowa) tylko w 24% uczelni, podczas gdy tylko 5% wybrało najwyższy poziom ich dostępności.

Rysunek 4. Kontrastowe lub dotykowe oznaczenia powierzchni.

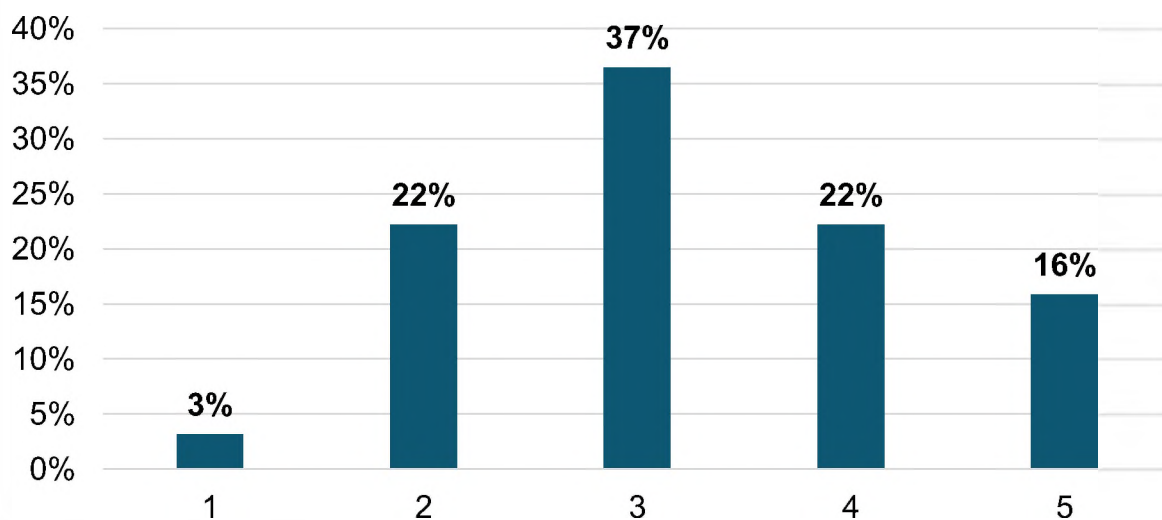

- 40% uczelni nie prowadzi szkoleń dotyczących orientacji specjalnej na terenie uczelni.

2. Dostępność cyfrowa

- Mniej niż połowa uczelni odpowiada standardom dostępności swoich stron internetowych i aplikacji.

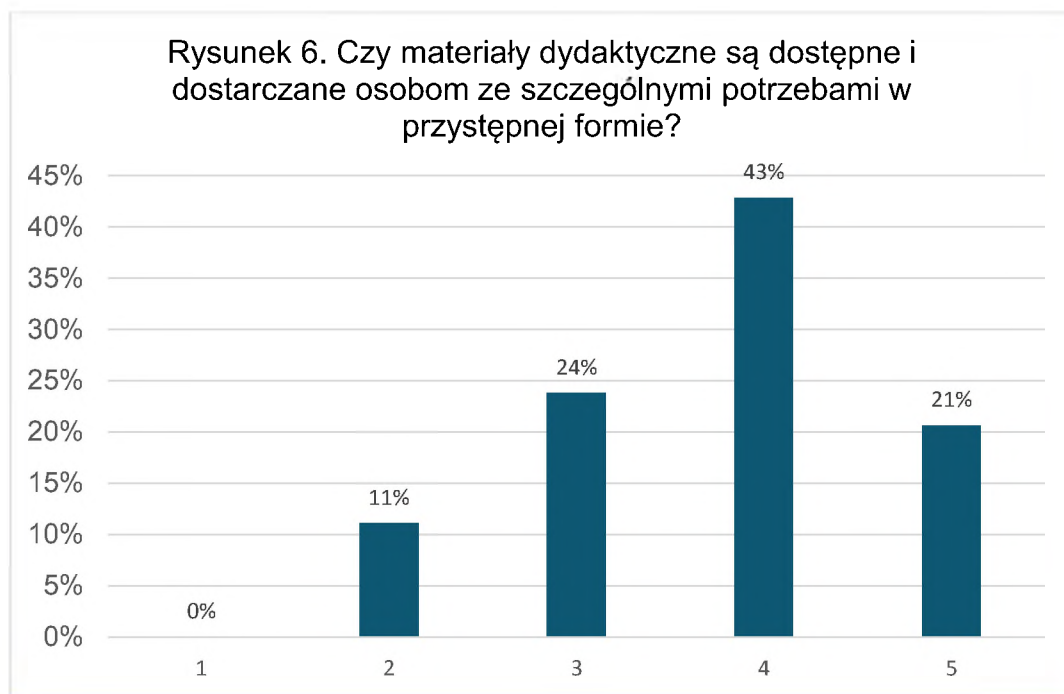
Rysunek 5. Czy strony internetowe i aplikacje mobilne uczelni (w tym elektroniczna usługa rekrutacyjna) są zgodne z aktualnym standardem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami (obecnie WCAG 2.1 poziom AA)?

3. Dostęp do informacji i komunikacja

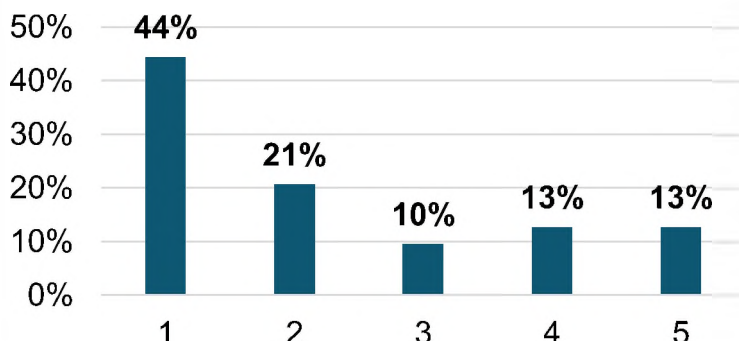
- Tylko 21% uczelni deklaruje, że wszystkie ich materiały dydaktyczne są dostępne i udostępniane w odpowiedniej formie dla studentów z niepełnosprawnością.
- Mniej niż połowa materiałów dydaktycznych jest dostępna i dostarczana w przystępnej formie przez 11% uczelni, a połowa wszystkich materiałów jest dostępna dla studentów z niepełnosprawnością w 24% badanych uczelni.

- Tylko 13% badanych uczelni deklaruje, że wszystkie publikowane i prezentowane przez nich materiały multimedialne są dostępne z tłumaczeniem na język migowy, napisami dla niesłyszących i audiodeskrypcją. 44% uczelni wskazuje, że żaden lub niewiele takich materiałów jest odpowiednio przystosowanych. Mniej niż połowa z nich należy do 21% uczelni, połowa do 10%, a ponad połowa do 13%.

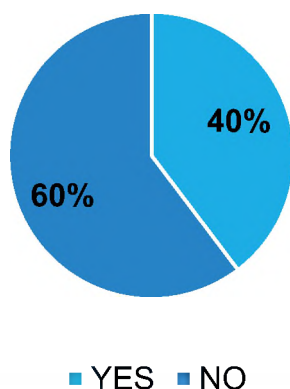

Rysunek 7. Czy materiały multimedialne są wyposażone w tłumaczenia na język migowy, napisy dla niesłyszących i audiodeskrypcję?

- 41% uczelni nie oferuje wsparcia w postaci tłumaczenia migowego (także online) podczas zajęć, egzaminów i obsługi administracyjnej.
- 40% uczelni nie zapewnia orientacji przestrzennej na terenie uczelni.
- W przypadku 35% uczelni harmonogram zajęć i egzaminów uczelnianych nie jest dostosowany do potrzeb studentów z różnymi, szczególnymi potrzebami.
- 46% uczelni nie prowadzi kursów językowych, dostosowanych do potrzeb studentów ze szczególnymi potrzebami.
- 35% uczelni nie prowadzi dodatkowych zajęć dydaktycznych w ramach przedmiotów obowiązkowych dla studentów ze szczególnymi potrzebami.

Rysunek 8. Czy uczelnie oferuje dodatkowe zajęcia dydaktyczne w ramach przedmiotów obowiązkowych dla studentów ze szczególnymi potrzebami?

4. Standardy i przepisy uczelni

- 19% uczelni nie posiada standardów uczelnianych, regulujących prawa i obowiązki studentów ze szczególnymi potrzebami.
- 27% nie posiada standardów uczelnianych, regulujących prawa i obowiązki nauczycieli wobec studentów ze szczególnymi potrzebami.

5. Brak świadomości

- 67% badanych uczelni organizuje specjalistyczne szkolenia dla pracowników uczelni w zakresie edukacji i komunikacji z osobami ze szczególnymi potrzebami. Jednak jedna trzecia (33%) uczelni nie prowadzi takiego szkolenia.

Po analizie wyników ankiety powstała Lista Modeli Usług Wsparcia jako przykład uniwersalnego i elastycznego systemu wsparcia dla studentów z niepełnosprawnością.

Pełna lista usług wsparcia dla studentów z niepełnosprawnością jest przedstawiona w Rezultacie intelektualnym 2 projektu ATU: Model usług wsparcia dla studentów z niepełnosprawnością.

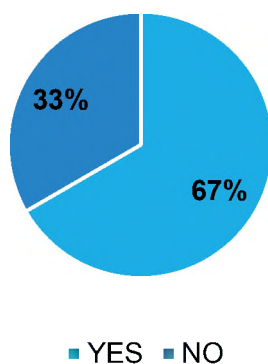
Z doświadczeń partnerów projektu wynika, że nawet najlepsze usługi wsparcia, świadczone studentom z niepełnosprawnością na uczelni, mogą nie wystarczyć do pełnej integracji ich do systemu edukacji.

Zrozumienie i świadomość pracowników SW oraz odpowiednich stron zainteresowanych ma kluczowe znaczenie dla ich sukcesu.

Jednak badanie pokazuje, że jedna trzecia uczelni nie prowadzi jeszcze szkoleń uświadamiających dla swoich pracowników.

Rysunek 9. Czy organizowane są specjalistyczne kursy szkoleniowe dla pracowników uczelni? w zakresie edukacji i komunikacji z osobami ze szczególnymi potrzebami?

Dodatkowe badanie zostało przeprowadzone przez Uniwersytet Masaryka na temat modelu budowania świadomości na uczelniach na Słowacji i w Czechach².

Na większości uczelni usługi są świadczone przez ośrodek wsparcia studentów z niepełnosprawnością.

Wyniki ankiety pokazały, że największym wyzwaniem dla ośrodków jest niska świadomość świadczonych usług, potrzeba zwiększenia promocji ośrodka oraz wykorzystania portali społecznościowych.

Wnioski

Konsorcjum uzgodniło, że należy opracować dobry system budowania świadomości i podjąć odpowiednie działania w celu zapewnienia różnego rodzaju kadrom (nauczyciele akademicki, pracownicy administracyjno-techniczni itp.) podstawowej wiedzy o umiejętnościach, potrzebach, o tym co może powodować bariery i ograniczenia, w celu zapewnienia równych szans studentom z niepełnosprawnością.

Model budowania świadomości kadry SW obejmować będzie zarówno metodykę, jak i model programu kształcenia dostosowane do potrzeb różnego rodzaju kadry.

² Wyniki ankiety zawarte są w Załączniku nr 2 do Wymiany Doświadczeń

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Doświadczenie wszystkich partnerów w pracach poświęconych zwiększeniu polityki integracji na uczelniach przyczyni się do stworzenia modelu metodologii rozwoju skutecznego systemu budowania świadomości.

Podział zadań

- RAPIW opracowała projekt metodologii modelu budowania świadomości i przedstawiła go pod dyskusję i zatwierdzenie przez wszystkich partnerów projektu;
- RAPIW koordynowała wymianę doświadczeń pomiędzy partnerami projektu, identyfikację i gromadzenie dobrych praktyk;
- Partnerzy omówili i ocenili zidentyfikowane dobre praktyki i wybrali praktyki najbardziej odpowiednie do transferu. Na podstawie otrzymanych wyników partnerzy omówili i wybrali podstawowe umiejętności i wiedzę do uwzględnienia w modelu szkolenia;
- Zgodnie z opracowaną metodyką FIRR zaproponowała zarys modelu szkolenia, a RAPIW zaproponowała szczegółowy podział zadań do jego opracowania wśród partnerów zgodnie z ich wiedzą i doświadczeniem;
- Projekty kursów z określonymi efektami uczenia oraz treściami szkoleniowo-mentoringowymi, które stanowią podstawę modeli szkoleniowych, zostały przygotowane i omówione przez partnerów projektu;
- **Wszyscy PP** są zaangażowani w proces opracowywania i oceny modeli szkoleniowych w celu ułatwienia procesu uczenia zaangażowanych organizacji;
- Ostateczne dostosowanie i zatwierdzenie modelu szkoleniowego zaplanowano do końca czerwca 2021 r.;
- Badania pilotażowe przeprowadzone przez SW w każdym kraju partnerskim zostaną przeprowadzone w ramach *Metodyki Rezultatu Intelaktualnego 5 wdrażania usług wsparcia do systemów SW*.

2. Wymiana doświadczeń

Międzynarodowy charakter partnerstwa pozwala na zgromadzenie dobrych praktyk, wiedzy i doświadczeń z różnych perspektyw – krajów bardziej i mniej zaawansowanych,

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

większych i mniejszych, SW publicznych i prywatnych, różnych środowisk legislacyjnych itp.

KROK 3: Identyfikacja dobrych praktyk w zakresie szkoleń uświadamiających od partnerów projektu

W celu podsumowania i porównania informacji zgromadzono powiązane doświadczenia w formie dobrych praktyk w zakresie inicjatyw szkoleniowych mających na celu budowanie świadomości w zakresie integracji i dostępności dla osób z niepełnosprawnością.

Każdy z partnerów przedstawił swoje doświadczenia lub doświadczenia wybrane we własnym kraju, jednak opracowane i zdobyte przez inne instytucje, odpowiednio do organizacji i uwarunkowań legislacyjnych i politycznych w danym kraju.

Partnerzy stosowali różne podejścia w zależności od typu (publiczna/prywatna) i wielkości instytucji, krajowych ram prawnych.

Pełny opis Dobrych praktyk oraz metodologii ich wyboru i ewaluacji znajduje się w **Dokumencie IO4 – Wymiana doświadczeń na rzecz rozwoju modelu systemu budowania świadomości w szkołach wyższych.**

Partnerzy stosowali różne podejścia w zależności od typu (publiczna/prywatna) i wielkości instytucji, krajowych ram prawnych.

Podsumowanie zidentyfikowanych dobrych praktyk przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Tytuł DP	Kraj	Krótki opis
1.	Szkolenie uświadamiające na temat szczególnych potrzeb studentów z niepełnosprawnością w WUW	Bułgaria	Program szkolenia jednodniowego ma na celu budowanie świadomości kadry akademickiej w zakresie potrzeb studentów z niepełnosprawnością.

Lp.	Tytuł DP	Kraj	Krótki opis
2.	MUST Week - Usługi dla studentów ze szczególnymi potrzebami, temat Uniwersalnego projektowania nauki	Czechy	1-tygodniowe szkolenie uświadamiające, którego celem jest przedstawienie koncepcji uniwersalnego projektowania nauki pracownikom SW partnerskich oraz dzielenie się praktycznymi doświadczeniami w zakresie usług oferowanych w Ośrodku Wsparcia dla Studentów ze szczególnymi potrzebami na Uniwersytecie Masaryka.
3.	Szkolenie uświadamiające na temat szczególnych potrzeb studentów z niepełnosprawnością w SW	Polska	1-dniowe szkolenie uświadamiające mające na celu: poszerzenie wiedzy i podniesienie świadomości na temat szczególnych potrzeb studentów z niepełnosprawnością.
4.	Szkolenie dla absolwentów uczelni w zakresie zarządzania niepełnosprawnością i różnorodnością	Włochy	Głównym celem szkolenia dla absolwentów uczelni jest wyszkolenie profesjonalistów, działających w dziedzinie różnorodności i niepełnosprawności w zarządzaniu, koordynowaniu i współpracy z różnymi zaangażowanymi stronami i osobami. Szkolenie promuje świadomość, integrację i wiedzę na temat potrzeb osób z niepełnosprawnością.

KROK 4: Ocena DP zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami

Wybrane Dobre praktyki zostaną ocenione przez wszystkich PP zgodnie z następującymi kryteriami:

- Stosowność
- Oddziaływanie
- Skuteczność i wydajność: wynik w stosunku do zasobów
- Innowacja
- Uczestnictwo na szeroką skalę
- Przenoszalność (Na ile trudno jest przenieść i dostosować)
- Zrównoważony rozwój

PP wybiorą najlepsze praktyki, które otrzymały najwyższą ocenę punktową w celu dostosowania i przeniesienia ich w ramach rozwoju innowacyjnego modelu podnoszenia świadomości.

Wyniki oceny dobrych praktyk

Podczas spotkania online Partnerów w dniu 31 marca 2021 r. omówili oni i ocenili Dobre praktyki zgodnie z powyższymi kryteriami.

W odniesieniu do pierwszego kryterium, **Stosowności**, partnerzy uznali, że praktyka nr 3, przedstawiona przez FIRR w zakresie „Szkolenia uświadamiającego na temat szczególnych potrzeb studentów z niepełnosprawnością”, jest w większości zgodna ze zidentyfikowanymi potrzebami i barierami, a także z celem projektu ATU i może przyczynić się do rozwoju modelu szkoleniowego. Partnerzy uznali również, że posiada ona wysoki potencjał oddziaływania i już udowodniła swoją skuteczność w zapewnianiu ogólnych szkoleń uświadamiających na polskich uczelniach.

Praktyka nr 3 FIRR została oceniona jako łatwo dostosowywalna do różnych warunków, zgodnie z potrzebami SW, a także z potrzebami różnego rodzaju personelu.

Praktyka nr 2, zaprezentowana przez Uniwersytet Masaryka „MUST Week – Usługi dla studentów ze szczególnymi potrzebami, temat Uniwersalny projekt nauki Uczelnianego

Ośrodek Wsparcia dla Studentów ze szczególnymi potrzebami – Ośrodek Teiresias”, został oceniony jako najbardziej innowacyjny, ponieważ Ośrodek jest również instytucją badawczą, opracowującą własne rozwiązania technologiczne.

Ośrodek TEIRESIÁS współpracuje bezpośrednio z poszczególnymi wydziałami Uniwersytetu Masaryka w celu podniesienia świadomości i zapewnienia konsultacji i porad na wydziałach, w związku z kształceniem studentów ze szczególnymi potrzebami i związanym z tym dostosowaniem usług.

Ośrodek TEIRESIÁS zorganizował tygodniowe szkolenie uświadamiające dla pracowników uczelni, prezentując ich doświadczenia, skierowane głównie do SW, które chciałyby wdrożyć model TEIRESIÁS jako ośrodka wsparcia dla studentów z niepełnosprawnością.

Partnerzy uznali, że chociaż praktyka ośrodka TEIRESIÁS odpowiada celom projektu i miała znaczący wpływ na integrację studentów z niepełnosprawnością, to nie można jej łatwo dostosować ani przenieść do wszystkich krajów/regionów, ponieważ wymagałoby to wielu zasobów i wiedzy i nie będzie miała ona zastosowania do wszystkich SW. W przypadku SW, do których stosuje się ten model, praktyka będzie prezentowana jako wiodąca w danej dziedzinie, a każdy zainteresowany może znaleźć kontakty i otrzymać dodatkowe informacje.

Uniwersytet Masaryka nadal będzie wносił swoją wiedzę ekspercką, zapewniając wskazówki metodologiczne w przygotowaniu modelu szkolenia z zakresu ogólnej świadomości oraz będzie brał udział w opracowaniu materiałów szkoleniowych.

W wyniku oceny, Praktyka nr 3 FIRR została wybrana przez partnerów projektu jako najbardziej odpowiednia do dostosowania i przeniesienia w zakresie rozwoju innowacyjnego modelu podnoszenia świadomości.

Po zakończeniu procesu oceny, partnerzy uzgodnili, że FIRR przedstawi zarys programu szkoleniowego w zakresie ogólnej świadomości dla innych partnerów, aby zatwierdzić i rozpocząć rozwój modelu szkoleniowego.

3. Projektowanie modelu szkoleniowego

KROK 4: Lista umiejętności i wiedzy odpowiednich dla modeli szkoleniowych

Dla każdego zadania, związanego z pracą, twórcy szkolenia w dalszej kolejności przedstawia listę umiejętności i wiedzę, wymagane do wykonania zadania. Umiejętności zazwyczaj obejmują czynności takie jak: mierzenie, przetwarzanie i prezentowanie informacji oraz rejestrowanie, obliczanie, komunikowanie się, podejmowanie decyzji itp. Wymagana wiedza to informacje potrzebne do prawidłowego wykonania zadania.

Punktem wyjścia jest to „Jaka jest główna wiedza i umiejętności, których pracownicy uczelni potrzebują w pracy ze studentami z niepełnosprawnością?”.

W oparciu o wspólne doświadczenia i DP wśród PP oraz przyglądając się pomysłom dotyczącym rodzaju szkoleń, jakich potrzebują pracownicy uczelni, na potrzeby projektu ustala się następujące główne grupy tematów:

SZKOLENIE W ZAKRESIE Z OBSZARU ŚWIADOMOŚCI W ZAKRESIE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

A. PRZYCZYNY I RODZAJE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

- Sytuacja formalno-prawna studentów z niepełnosprawnością.
- Mity i stereotypy dotyczące osób z niepełnosprawnością.
- Rodzaje niepełnosprawności.

B. INTEGRACYJNE ŚRODOWISKO NAUKI

- **Dostępne informacje i komunikacja dla osób z niepełnosprawnością**
(*Integracyjne metody nauczania i uczenia się z wykorzystaniem podejścia skoncentrowanego na studencie/uczącym się*)
- **Dostępne środowisko**

- **Dostępne materiały edukacyjne** (w formie multisensorycznej) – jak dostosować materiały dydaktyczne do konkretnych potrzeb (szkolenie podstawowe z zakresu przedstawiania informacji, formatów, rodzajów dokumentów itp.)
- **Szkolenie w zakresie specjalnych umiejętności i technik kompensacyjnych**

C. TECHNOLOGIE WSPOMAGAJĄCE

- **Symulacja niepełnosprawności (doświadczanie barier)** i wsparcie w praktyce (studia przypadków)
- **Technologie wspomagające** – główne rodzaje i przykłady (oprogramowanie do czytania tekstu, asystent podpisywania, narzędzia i urządzenia itp.)

Tematy horyzontalne/Umiejętności podstawowe: komunikacja, umiejętności społeczne, umiejętności cyfrowe (technologie wspomagające/dostępne informacje/adaptacja uczenia się/promocja/materiały).

KROK 5: Opracowanie modułów szkoleniowych

W ramach procesu projektowania PP porządkuje wybrane umiejętności i wiedzę, które mają być nauczane, w logiczne jednostki dydaktyczne zwane modułami. Projekt każdego modułu zawiera jego cele szkoleniowe oraz krótki zarys informacji, przykładów i ćwiczeń, które zapewnią możliwości przećwiczenia umiejętności i wiedzy.

Rozwój każdego modułu postępuje począwszy od krótkiego zarysu projektu, poprzez rozbudowany zarys, aż do kompletnego modułu. Rozszerzone zarysy modułów dokładniej określają informacje oraz rodzaje przykładów i ćwiczeń, które należy podać.

Partnerzy projektu zatwierdzili następujący format organizacji szkolenia:

- **Szkolenie zostanie zorganizowane w sześciu sesjach po 45 minut i w 3 oddzielnych modułach.**
- **Szkolenie będzie łączyć część teoretyczną w formie wykładów, z następującą po niej częścią praktyczną, obejmującą studia przypadków i prezentacje.**

Ponadto należy zapewnić monitorowanie wydarzeń, aby zapewnić uczestnikom dodatkowe wsparcie poprzez możliwość zadawania pytań lub zwracania się o poradę ekspercką.

Wszystkie materiały szkoleniowe będą dostępne w formacie cyfrowym.

KRBN zapewnia [platformę internetową](#), na której można przysyłać wszystkie materiały.

Zarys modułów

Moduł I Tytuł: Przyczyny i rodzaje niepełnosprawności, jej konsekwencje dla procesu edukacji

Moduł I Opis:

Pierwszy moduł szkoleniowy to wprowadzenie do **podstawowych** pojęć, dotyczących niepełnosprawności i jej konsekwencji dla procesu edukacji.

Moduł zawiera 4 podtematy:

Podtemat 1: Sytuacja formalno-prawna osób z niepełnosprawnością

- Ogólne statystyki i główne polityki dotyczące osób z niepełnosprawnością i ich dostępu do edukacji

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w Europie od 6 do 10 na 100 osób żyje z niepełnosprawnością, co daje w sumie około 135 milionów osób.

Wiele polityk, zwłaszcza związanych ze strategią „Europa 2020”, zostało opracowanych m.in. w celu zachęcenia obywateli do zdobywania wyższego wykształcenia. Jeden z omawianych obszarów dotyczy grup defaworyzowanych, w tym osób z niepełnosprawnością.

Jak pokazują badania na ten temat (dane Eurostatu), liczba studentów z niepełnosprawnością wzrosła, zwłaszcza w niektórych krajach, ale jest ona znacznie niższa niż w populacji ogólnej. Z najnowszych dostępnych danych wynika, że w Europie pierwszy i drugi etap szkolnictwa wyższego osiągnęło 29,4 % osób z niepełnosprawnością w wieku od 30 do 34 lat, a 43,8 % osób bez niepełnosprawności.

Moduł I Tytuł: Przyczyny i rodzaje niepełnosprawności, jej konsekwencje dla procesu edukacji

- Prawa studentów z niepełnosprawnością – ustawodawstwo krajowe

Ta część szkolenia jest dostosowana dla każdego kraju.

Partnerzy projektu dostarczyli informacje na temat ustawodawstwa i przepisów dotyczących studentów z niepełnosprawnością w ich krajach:

- [Bułgaria](#)
- [Czechy](#)
- [Włochy](#)
- [Polska](#)

Podtemat 2: Mity i stereotypy dotyczące osób z niepełnosprawnością. Konsekwencje stereotypów dla procesu edukacji

- Mity i stereotypy
 - osoby z niepełnosprawnością są jak dzieci – zawsze potrzebują pomocy;
 - osoby z niepełnosprawnością zawsze potrzebują pomocy;
 - większość osób z niepełnosprawnością jest niepełnosprawna intelektualnie;
 - osoby z niepełnosprawnością intelektualną nie mogą się uczyć,
 - wszystkie osoby z niepełnosprawnością wstydzą się swojej niepełnosprawności;
 - niepełnosprawność jest zaraźliwa, jest karą za grzechy;
 - osoby z niepełnosprawnością są smutne, skupione na swojej niepełnosprawności, nie cieszą się życiem;
 - osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu są szczególnie uzdolnione,
 - osoby niewidome mają lepszy słuch, bardziej wrażliwy dotyk i potrafią pięknie śpiewać;

Moduł I Tytuł: Przyczyny i rodzaje niepełnosprawności, jej konsekwencje dla procesu edukacji

- osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności nie mogą pracować.
- Konsekwencje stosowania stereotypów
 - pogłębianie wewnętrznych uprzedzeń;
 - granice relacji, unikanie integracji;
 - nieadekwatne/zbyt niskie lub zbyt wysokie oczekiwania wobec osób z niepełnosprawnością;
 - uprawniona postawa osób z niepełnosprawnością;
 - wykluczenie z grupy;
 - ignorowanie potrzeb i opinii osób z niepełnosprawnością.

Podtemat 3: Rodzaje niepełnosprawności – [Przykłady, bariery](#)

- Niepełnosprawność sensoryczna (wzrok, słuch)
 - Wady wzroku – osoby niewidome i niedowidzące
 - Głuchota i niedosłuch
- Niepełnosprawność fizyczna (dysfunkcje narządów ruchu, choroby narządów wewnętrznych)
 - Mobilność (przy użyciu: wózków inwalidzkich, kul, laski, balkoników)
 - Funkcjonowanie narządów wewnętrznych/zewnętrznych
 - Wydolność fizyczna, wytrzymałość lub zręczność (odruchy, skurcze mięśni)
 - Wymaganie stałej pomocy ze strony innej osoby
- Zdrowie psychiczne
 - Najczęstsze problemy ze zdrowiem psychicznym to: depresja, paranoja, choroba afektywna dwubiegunowa, schizofrenia, zaburzenia osobowości i lękowe.

Moduł I Tytuł: Przyczyny i rodzaje niepełnosprawności, jej konsekwencje dla procesu edukacji

- Zmniejszone umiejętności komunikacyjne (np. dysglozja, afazja, osoby jękające się, niektóre osoby z autyzmem, osoby ze zdiagnozowanym mutyzmem)
 - osoby ze znacznymi problemami z artykulacją (np. jękanie, seplenienie, silne nosowanie);
- Całościowe zaburzenia rozwojowe (PDD) (np. autyzm i zespół Aspergera, zespół Retta i zespół Hellera)
- Niepełnosprawność intelektualna (w wyniku choroby przewlekłej np. otępienie, choroba Alzheimera) lub uszkodzenia mózgu w wyniku wypadku, niedotlenienia, udaru lub urazu)
- Zaburzenia poznawcze (CD), znane również jako zaburzenia neuropoznawcze (NCD)

Cele

Przedstawienie głównych pojęć dotyczących niepełnosprawności, przełamywanie stereotypów dotyczących osób z niepełnosprawnością.

Efekty uczenia się

Poprawa ogólnego zrozumienia kwestii związanych z niepełnosprawnością.

Metody uczenia się: Wykład, dyskusja, runda pytań i odpowiedzi, prezentacje

Zasoby: Prezentacja [„Przyczyny i rodzaje niepełnosprawności, jej konsekwencje dla procesu edukacji”](#)

Informacje zwrotne: Formularz opinii, pytania i odpowiedzi, dyskusja

Całkowity niezbędny czas: 2 x 45 min

Moduł II Tytuł: Integracyjne środowisko uczenia się

Moduł II Tytuł: Integracyjne środowisko uczenia się

Moduł II Opis:

Szkolenie wprowadzi **główne zasady dostępności i integracyjnego środowiska uczenia się**. Omawiane są podczas niego zasady komunikowania się ze studentami z niepełnosprawnością, ogólne zasady dostępności informacji i materiałów edukacyjnych. Po zakończeniu tego modułu uczestnicy będą posiadać podstawowe umiejętności i wiedzę niezbędną do komunikowania się ze studentami z niepełnosprawnością.

Moduł zawiera 6 podtematów:

Podtemat 1: Przetwarzanie informacji i komunikacja

1. przedstawienie podstawowych zasad komunikowania się
2. określenie najczęstszych cech (a) uniwersalnego projektowania nauki oraz (b) barier do pokonania jako indywidualnego dostosowania (jak opisano w rozdziale 2.6 przewodnika Integracyjne szkolnictwo wyższe):
 - studenci z wadą wzroku
 - dostępność środowiska fizycznego i wirtualnego, orientacja w nieznanym środowisku (patrz [podtemat 2](#) i [3](#))
 - dostępność materiałów drukowanych i elektronicznych (teksty, tabele, grafiki, patrz podtemat 4)
 - studenci z wadą słuchu
 - dostępność komunikacji audio w środowisku fizycznym i wirtualnym (akustyka, STTR, pętle, tłumaczenie, patrz [podtemat 5](#))
 - szkolenie umiejętności w zakresie komunikacji ustnej i pisemnej, akwizycji języka, patrz [podtemat 6](#))
 - studenci z niepełnosprawnością ruchową
 - dostępność zarówno środowiska fizycznego, jak i wirtualnego (sale

Moduł II Tytuł: Integracyjne środowisko uczenia się

lekcyjne, łazienki itp., patrz [podtemat 2](#) i 3)

- dostępność materiałów drukowanych i elektronicznych, patrz [podtemat 4](#))
- studenci z zaburzeniami uczenia się
 - problemy wynikające z czytania i pisania (patrz [podtemat 2](#), 3, 4)
 - pozostałe kwestie
- studenci z zaburzeniami psychicznymi
 - orientacja w nieznanym środowisku
 - problemy wynikające ze środowiska wirtualnego (utrzymywanie włączonej kamery)
 - adaptacja do sytuacji stresowych i pod presją czasu (patrz podtemat 6)

Podtemat 2: Dostępne środowisko fizyczne

3. uniwersalne projektowanie nauki

- międzynarodowe i krajowe normy prawne dla budynków
- dostępność i użyteczność sprzętu
- monitorowanie sytuacji i publikowanie informacji, patrz [Przewodnik Wirtualny UM](#)

4. indywidualne zakwaterowanie

- tymczasowe dostosowanie budynków, mebli lub wyposażenia (tymczasowe platformy, przenośne schody itp.)
- w razie potrzeby pomoc osobista i/lub pedagogiczna

Podtemat 3: Dostępne środowisko wirtualne

5. uniwersalne projektowanie nauki

- międzynarodowe i krajowe normy prawne dotyczące systemów

Moduł II Tytuł: Integracyjne środowisko uczenia się

informatycznych

- dostępność i użyteczność aplikacji
- monitorowanie sytuacji i publikowanie informacji

6. indywidualne zakwaterowanie

- tymczasowa regulacja ustawień
- alternatywne systemy i/lub aplikacje
- w razie potrzeby pomoc osobista i/lub pedagogiczna

Podtemat 4: Dostępne dokumenty i materiały edukacyjne

7. uniwersalne projektowanie nauki (zasady dostępności materiałów edukacyjnych zostały przedstawione w rozdziale 3.3, rozdziale 3.4 i rozdziale 3.5 przewodnika Integracyjne szkolnictwo wyższe)

- brak materiałów drukowanych
- tworzenie dostępnych tekstów i tabel elektronicznych; grafika (warstwa wizualna) z alternatywnym opisem
- napisy i alternatywny opis warstwy audio

8. indywidualne **zakwaterowanie**:

- studenci z wadą wzroku
 - materiały drukowane w formacie zmodyfikowanym wizualnie (powiększony, zmodyfikowany kontrast lub kolorystyka)
 - materiały elektroniczne (teksty, tabele, grafiki) jako alternatywa dla drukowanych (do modyfikacji wizualnej i/lub odczytania za pomocą mowy lub dotyku)
 - dokumenty dotykowe na nośnikach fizycznych (tekst brajlowski, tabele, grafiki i mapy dotykowe, druk 3D), patrz [Zasady wytwarzania grafiki](#)

Moduł II Tytuł: Integracyjne środowisko uczenia się

[dotykowej](#) oraz [Mapy i grafika dotykowa](#)

- osobisty czytelnik tylko w sytuacjach awaryjnych
- studenci z wadą słuchu
 - warstwa audio z indywidualnie dodanymi podpisami i opisami w razie potrzeby
- studenci z niepełnosprawnością ruchową
 - materiały elektroniczne jako alternatywa dla drukowanych (do łatwej obsługi)
 - osobisty asystent w razie potrzeby
- Studenci z zaburzeniami uczenia się
 - materiały elektroniczne jako alternatywa dla drukowanych (do modyfikacji wizualnej i/lub odczytania za pomocą głosu)

Podtemat 5: Dostępna komunikacja audio

9. uniwersalne **projektowanie nauki**

- dobrej jakości akustyka
- pętle indukcyjne w salach dydaktycznych
- brak systemów domofonowych audio w budynkach

10. indywidualne **dostosowanie do studentów z wadami słuchu**

- tymczasowe pętle indukcyjne, słuchawki i inne cyfrowe aparaty słuchowe
- chwilowa zmiana dyspozycji wzrokowej i przestrzennej w celu poprawy czytania z ruchu warg lub korzystania z osobistego aparatu słuchowego
- w środowisku fizycznym i wirtualnym wraz z wizualizacją mowy (napisy, STTR, język migowy, mowa sugerowana itp.) lub tłumaczeniem na język migowy lub systemowy

Moduł II Tytuł: Integracyjne środowisko uczenia się

- osobisty notatnik w razie potrzeby

Podtemat 6: Szkolenie w zakresie specjalnych umiejętności i strategii kompensacyjnych

11. uniwersalne **projektowanie nauki**

- personel przeszkolony i gotowy do zaoferowania konkretnych kursów i porad
- dostępne technologie wspomagające (tymczasowe platformy, przenośne schody itp.)

12. indywidualne **zakwaterowanie:**

- **studenci z wadą wzroku**

- trening orientacyjny w nieznanym środowisku (zarówno fizycznym, jak i wirtualnym)
- indywidualne nauczanie przedmiotów zorientowanych wizualnie (matematyka, nauki ścisłe, geografia, anatomia, historia sztuki itp.) oraz przedmiotów opartych na niedostępnych zasadach technologicznych (urządzenia wskazujące w informatyce itp.)
- szkolenie w zakresie prawidłowego korzystania z technologii wspomagających i alternatywnych systemów, aplikacji, oznakowania dotykowego lub grafiki itp.
- prezentacje szkoleniowe, mowa ciała itp.

- **studenci z wadą słuchu**

- indywidualne nauczanie przedmiotów zorientowanych ustnie lub akustycznie (języki obce, muzyka i taniec, sporty zespołowe itp.) oraz przedmiotów opartych na niedostępnych zasadach technologicznych (potrzebna komunikacja dźwiękowa itp.)
- indywidualne nauczanie lokalnego lub obcego języka migowego

Moduł II Tytuł: Integracyjne środowisko uczenia się

- szkolenie akademickiego czytania i pisania (język)
- prezentacje szkoleniowe z udziałem tłumacza itp.
- **studenci z niepełnosprawnością ruchową**
 - szkolenie w zakresie prawidłowego korzystania z technologii wspomagających i alternatywnych systemów, aplikacji, itp.
 - prezentacje szkoleniowe, mowa ciała itp.
- **studenci z zaburzeniami uczenia się**
 - szkolenie w zakresie prawidłowego korzystania z technologii wspomagających czytanie
 - szkolenie w zakresie akademickiego czytania i pisania, efektywnego korzystania ze sprawdzania pisowni itp.
- **studenci z zaburzeniami psychicznymi**
 - regularne konsultacje i psychoterapie stosowane w celu przezwyciężenia sytuacji stresowych
 - szkolenie w zakresie systemów zarządzania czasem lub innej technologii wspomagającej.
 - prezentacje szkoleniowe, mowa ciała itp.

Cele

Moduł wprowadzi główne zasady dostępności i integracyjnego środowiska uczenia się.

Efekty uczenia się

Pod koniec tego kursu pracownicy uczelni będą posiadać podstawowe umiejętności i wiedzę niezbędną do nauczania i komunikacji ze studentami z niepełnosprawnością.

Moduł II Tytuł: Integracyjne środowisko uczenia się

Metody uczenia się: Część teoretyczna - Wykład, dyskusja, runda pytań i odpowiedzi, prezentacje

Zasoby: Prezentacja

Ocena: Formularz opinii, dyskusja, runda pytań i odpowiedzi

Całkowity niezbędny czas: 2 x 45 min

Moduł III Tytuł: Technologie wspomagające

Moduł III Opis: Ten moduł przedstawia przegląd dostępnych technologii wspomagających i barier, które należy pokonać.

Moduł zawiera 2 podtematy:

Podtemat 1: Symulacja niepełnosprawności/praktyczne doświadczanie barier

- Symulacja niepełnosprawności sensorycznej
 - Używanie lasek do nawigacji osoby niewidomej
- Symulacja niepełnosprawności fizycznej
 - Pokonywanie przeszkód i poruszanie się na wózku inwalidzkim
- Symulacja niepełnosprawności poznawczej
 - Symulacja postrzegania tekstu przez osobę z dysleksją

Podtemat 2: Wsparcie w praktyce (studia przypadków i ćwiczenia)

- Wsparcie dla studentów z niepełnosprawnością sensoryczną
 - Demonstracja programu do czytania z ekranu przez osoby niewidome
 - Demonstracja materiałów brajlowskich/map 3D
 - Demonstracja aplikacji do rozpoznawania mowy dla osób

Moduł III Tytuł: Technologie wspomagające

niedosłyszających/robienie notatek

- Wsparcie dla studentów z niepełnosprawnością ruchową
 - Korzystanie z wirtualnych przewodników, prowadzenie orientacji przestrzennej
- Wsparcie dla studentów z niepełnosprawnością poznawczą
 - Technologie wspomagające czytanie
- Wsparcie dla studentów z trudnościami psychologicznymi
 - Studia przypadków: techniki zarządzania czasem, praca w małych grupach.

Cele

Podczas tego kursu użytkownicy będą mieli możliwość zdobycia praktycznego doświadczenia w korzystaniu z technologii wspomagających.

Efekty uczenia się

Pod koniec tego kursu użytkownicy będą posiadać podstawową wiedzę i praktyczne doświadczenie w zakresie korzystania z różnych rodzajów technologii wspomagających przez studentów z niepełnosprawnością.

Metody uczenia się: Praktyczna demonstracja, studia przypadków

Zasób/przydział: Demonstracja technologii wspomagających, ćwiczenia praktyczne

Ocena: Formularz opinii, dyskusja, runda pytań i odpowiedzi

Całkowity niezbędny czas: 2 x 45 min

KROK 6: Projektowanie i opracowywanie materiałów szkoleniowych

Materiały szkoleniowe dla fazy testowej zostaną zaprojektowane zgodnie z powyższymi programami i będą również dostosowane do szczególnych potrzeb SW w każdym kraju.

Materiały szkoleniowe i pomocnicze zostaną zaprojektowane z myślą o interaktywnej dynamice szkolenia. Materiały powinny składać się z lektury, materiałów informacyjnych, ćwiczeń, zadań i szablonów, materiałów wideo i audio, kart roboczych, studiów przypadku i gier symulacyjnych.

Projektując materiały szkoleniowe należy pamiętać o następujących punktach:

- Twórz tylko treści szkoleniowe i oceny, które odnoszą się bezpośrednio do ustalonych celów nauczania.
- Dopilnuj, aby uczestnicy mogli rozmawiać i współdziałać z trenerem oraz ze sobą podczas szkolenia.
- Upewnij się, że podczas szkolenia jest dużo okazji do uzyskania informacji zwrotnej.
- Materiały szkoleniowe należy podzielić na małe części, które są łatwiejsze do przyjęcia i zrozumienia.
- Zamawiaj „częściowe” materiały szkoleniowe w logiczny sposób — chronologicznie itp.
- Postaraj się zastosować podejście „nauczanie mieszane”, które obejmuje szkolenia w kilku różnych formatach (oparte na komputerze, prowadzone przez trenera itp.).
- Spróbuj zintegrować ze szkoleniem opowiadanie historii i scenariusze.

Tworząc materiały zawsze należy mieć na uwadze dwie podstawowe kwestie: (1) rzeczy, które pomogą uczestnikom szkolenia najbardziej efektywnie uczyć się oraz (2) cele nauczania.

KROK 7: Badania pilotażowe

Badanie pilotażowe modeli szkoleniowych zostanie przeprowadzone przez wybrane SW w każdym kraju partnerskim w ramach wdrażania Rezultatu intelektualnego 5 – Metodologia wdrażania usług wsparcia do systemów SW.

Badania pilotażowe zostaną zorganizowane na poziomie międzynarodowym, głównie w celu przetestowania modeli szkoleniowych opracowanych w celu podniesienia świadomości wśród kadry uczelnianej na temat szczególnych potrzeb studentów z niepełnosprawnością.

Informacje zwrotne od uczestników szkolenia zostaną przeanalizowane i wykorzystane do ulepszenia modelu szkoleniowego.

KROK 8: Ocena wyników

Ugruntowane kryteria opracowywania programu szkoleniowego są kluczowe dla zapewnienia skuteczności, a co najważniejsze, do ujawnienia rzeczywistej wartości programu szkoleniowego. Ta metoda polega na ocenie skuteczności szkolenia na trzech różnych poziomach. Te trzy oceny to:

- 1. Faktyczna nauka pracowników SW:** Oceny ustalone w trakcie szkolenia powinny dotyczyć faktycznej nauki w zakresie celów ze strony pracowników SW. Może ona obejmować proste testy dotyczące zagadnień związanych z wiedzą, sesję pytań i odpowiedzi lub studia przypadków, symulacje pracy lub praktyczne ćwiczenia umiejętności i postaw.
- 2. Reakcja pracowników SW na szkolenie:** Czy pracownicy SW pozytywnie ocenili szkolenie? Czy czuli, że się czegoś nauczyli? Czy treść była nowa? Czy treść była przydatna? Można się o tym przekonać obserwując uczestników podczas szkolenia, pytając o ich opinie lub używając ankiety. Ankiety w formie drukowanej można rozdawać po szkoleniu (bezpośrednio po szkoleniu), jednak lepsze wyniki można uzyskać, jeśli ankieta jest online (anonimowa).
- 3. Wymierne wyniki:** Ilu pracowników poprawiło swoją świadomość i umiejętności w pracy ze studentami z niepełnosprawnością

Ocena i monitoring powinny być przeprowadzane na poziomie: SW, szkolenia i ogólne wrażenia grupy docelowej.

Szablony oceny zostaną opracowane wspólnie przez PP.

KROK 9: Weryfikacja i finalizacja modelu szkoleniowego

Model Szkolenia z zakresu świadomości zostanie zrewidowany i dostosowany na podstawie otrzymanej informacji zwrotnej i oceny wyników.

Ulepszoną wersję modelu szkoleniowego przedstawią RAPID i FIRR.

W razie potrzeby zostaną wprowadzone ostateczne modyfikacje, a ostateczna wersja modelu szkoleniowego zostanie przedstawiona do zatwierdzenia.

Wnioski

Opracowanie innowacyjnych modeli szkoleniowych obejmuje proces ich opracowywania, testowania i walidacji. Zdobytą wiedzę zapewni (1) program nauczania, plany szkoleń, gromadzenie i podsumowanie informacji na temat poruszanych i brakujących tematów w celu poprawy świadomości na temat niepełnosprawności; (2) porównanie systemów edukacyjnych, analizę wyników i (3) projektowanie kursów z określonymi efektami uczenia się, opracowanie treści szkolenia. Następnie zostaną one dostosowane do specyfiki każdego kraju partnerskiego i potrzeb SW oraz zostaną przetestowane w ramach intensywnej fazy badania rezultatów projektu w ramach IO5. Na koniec nastąpi dopracowanie i finalizacja programu szkoleniowego w zakresie podnoszenia świadomości.

Kluczowe pojęcia i definicje

Pojęcie	Definicja
Osoby z niepełnosprawnością	Osoby z niepełnosprawnością to osoby z długotrwałymi niesprawnościami fizycznymi, psychicznymi, intelektualnymi lub sensorycznymi, które w interakcji z różnymi barierami mogą utrudniać ich pełne i efektywne uczestnictwo w społeczeństwie na równych zasadach z innymi (Konwencja o prawach osób z niepełnosprawnością, art. 1)
Integracja dotycząca niepełnosprawności	Znaczący udział osób z niepełnosprawnością w całej ich różnorodności, promowanie ich praw i uwzględnienie perspektyw związanych z niepełnosprawnością, zgodnie z Konwencją o Prawach Osób z niepełnosprawnością.
Dostępność	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością dostępu na równych zasadach z innymi osobami, do środowiska fizycznego, do transportu, do informacji i komunikacji, w tym do technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych oraz do innych obiektów i usług, otwartych lub udostępnianych publicznie, zarówno w miastach, jak i na obszarach wiejskich (Konwencja, art. 9)
Uniwersalne projektowanie	Projektowanie produktów, środowisk, programów i usług tak, aby w jak największym stopniu mogły być używane przez wszystkich ludzi, bez konieczności adaptacji lub specjalistycznego projektowania. „Projektowanie uniwersalne” nie wyklucza urządzeń wspomagających dla określonych grup osób z niepełnosprawnością tam, gdzie jest to potrzebne (Konwencja, art. 2).

Pojęcie	Definicja
Dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność	Jakiegokolwiek rozróżnienie, wykluczenie lub ograniczenie ze względu na niepełnosprawność, którego celem lub skutkiem jest ograniczenie lub unieważnienie uznawania, korzystania lub wykonywania, na równych zasadach z innymi osobami, wszystkich praw i podstawowych wolności człowieka w sferze politycznej, gospodarczej, społecznej, kulturowej, obywatelskiej lub w jakiegokolwiek dziedzinie. Obejmuje wszystkie formy dyskryminacji, w tym odmowę uzasadnionych usprawnień (Konwencja, art. 2).
Racjonalne usprawnienie	Niezbędne i odpowiednie modyfikacje i dostosowania, nienakładające nieproporcjonalnego lub nieuzasadnionego obciążenia, gdy jest to konieczne w konkretnym przypadku, w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnością korzystania lub wykonywania na równych zasadach z innymi wszystkich praw i podstawowych wolności człowieka (Konwencja, art. 2)

Bibliografia

1. Akademicka Sieć Europejskich Ekspertów ds. Niepełnosprawności (ANED); Europejska ekspertyza dotycząca niepełnosprawności (EDE) - <https://www.disability-europe.net> – Zatrudnienie, bezrobocie, aktywność, edukacja (osoby przedwcześnie kończące proces nauki i szkolnictwo wyższe) Źródło danych: EU-SILC 2018 wydanie 2020 wersja 1
2. Statystyki Eurostatu dotyczące osiągnięć edukacyjnych
3. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Educational_attainment_statistics
4. [Integracyjne szkolnictwo wyższe, Zuzana Čerešňová, Praga 2018](#)
5. Organizacja Narodów Zjednoczonych, Konwencja o prawach osób z niepełnosprawnością, 2006.
6. Światowa Organizacja Zdrowia, Region Europejski, statystyki dotyczące niepełnosprawności, <https://www.euro.who.int/en/health-topics/Life-stages/disability-and-rehabilitation/data-and-statistics/facts-on-disability>.